

Fakta om oljevernberedskap:

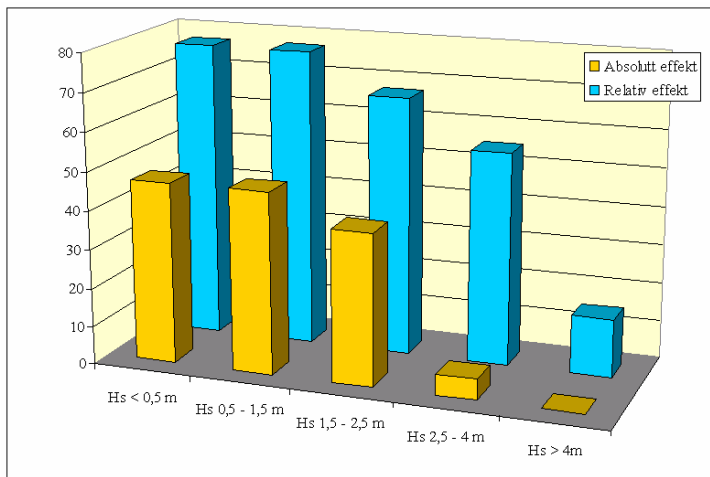
Dette notatet gir en kort beskrivelse effektiviteten til mekanisk oljevern dersom det skulle skje en oljeulykke

Klimatiske forhold

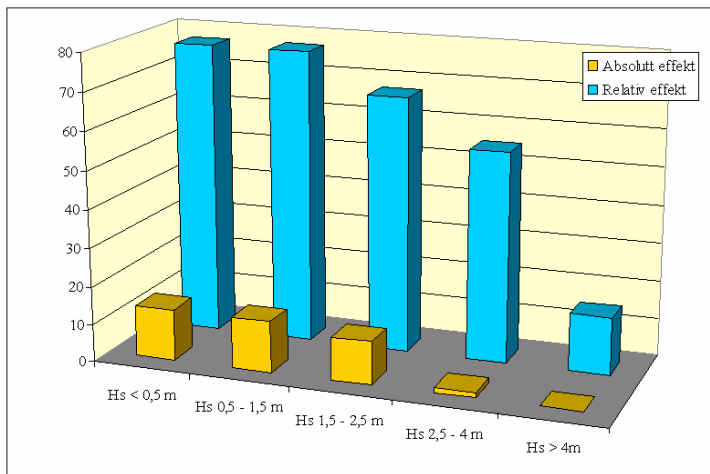
Ytre klimatiske forhold er svært avgjørende for hvor effektiv oljevernberedskapen er. Høy sjøtilstand (vind og bølger), lange perioder uten dagslys (mørketid) og lave temperaturer i luft og vann (sannsynlighet for ising) er begrensende faktorer på effektiviteten for beredskapen (SINTEF 2003:1, 35). Begrensninger for oljevernutstyret i Lofoten og Barentshavet er:

- **Bølger:** Oljevernberedskapen fungerer dårlig i bølger over 2,5 meter, og den fungerer ikke i bølger over 3,5 meter (St. meld nr 14 (2004-2005)). Bølgehøydestatistikk fra Meteorologiske institutt for Barentshavet Syd vinteren 2005 viser at beredskapen vinterstid kun ville fungert en av to dager. Årsgjennomsnittet viser at mekanisk oljevern ikke ville fungert en av tre dager i året.
- **Mørke:** I månedene november, desember og januar er det mørketid i nordområdene, noe som medfører vesentlige begrensninger for oljevernoperasjoner, spesielt med å oppdage oljen og samle den i lensa (SINTEF 2003:35, 41).
- **Lave temperaturer og ising:** i nord er ising av oljevernutstyret og samt menneskelige faktorer er utfordringer (SINTEF 2003:41).

Norsk Oljevernforening For Operatørselskap (NOFO) har laget søylediagrammer som viser effektiviteten til oljevernberedskapen. NOFO skiller på absolutt og relativ effektivitet. Absolutt effektivitet er hvor mye av den totale olje som blir sluppet ut som man klarer å få opp. Relativ effektivitet angir hvor stor andel av den oljen som er tilgjengelig på sjøoverflaten. Tabellen fra NOFO viser at med bølgehøyde på 2,5 meter og oppover er den absolutte effektiviteten på under 10 %. Undervannsutslipp kommer spesielt dårlig ut, hvor den absolutte effektiviteten er på under 10 % uansett bølgehøyde.

Denne tabellen viser at det nesten ingenting den totale mengden tungolje som slippes ut vil bli samlet opp dersom bølgehøyden er på over 2,5 meter.

Denne tabellen viser at svært lite olje vil bli samlet opp ved et undervannsutslipp fra en petroleumsinstallasjon.

Internasjonal statistikk

I St meld nr 14 (2004-2005) om oljevern står det dette om hvor store mengder det har vært vanlig å samle opp etter at et utslipp har skjedd.

"Erfaring fra en rekke oljeutslipp internasjonalt, viser at det bare i unntakstilfeller har vært mulig å ta opp mer enn 10 til 15 prosent av oljeutslippet ved kilden. Noe vil kunne tas opp langs drivbanen, resten fordamper, blandes ned i vannmassene, synker eller strander. Erfaring har også vist at akutt oljeforurensning på sjø nær land vil medføre olje på strendene. Strandaksjoner er som regel både langvarige og svært kostbare, og stiller store krav til logistiske funksjoner og utholdenhet med involvering av et stort antall personer og materiellressurser." (St meld nr 14 (2004-2005)).

SFT er kritiske til underlagsmaterialet om oljevern i forvaltningsplanen.

I høringsuttalelsen til petroleumsutredningen til forvaltningsplanen sier Statens forurensingstilsyn dette om effektivitetsbeskrivelsen av oljevern i nord i grunnlaget til forvaltningsplanen (om SINTEF 2003 rapporten):

”Underlagsrapporten gir en fyldig beskrivelse av dagens oljevernberedskap. SFT er imidlertid skeptisk til beregninger av effektivitet av mekanisk opptaksutstyr. Der er viktig å påpeke at uansett utstyrstype og utstyrsmengde kan man ikke forvente at en oljevernaksjon kan oppnå 100 % effektivitet. Dette gjelder generelt, men for utredningsområdet vil spesielt ising kunne medføre stor reduksjon av effektiviteten av det mekaniske oppsamlingsutstyret. Dette er ikke tilstrekkelig grad synliggjort i utredningen. Kyst- og strandsoneberedskap vil være en større utfordring i Lofoten-Barentshavet enn lenger sør, spesielt på grunn av manglende infrastruktur. Det er videre betydelige kunnskapshull når det gjelder bruk av dispergeringsmidler som beredskapstiltak i kystnære farvann. (...) All erfaring fra akutt forurensing i arktiske strøk tilsier at beredskap ikke kan sikre tilstrekkelig mot skader på miljø og næringsressurser. Gitt de sannsynlighetene som er beregnet i underlagsrapportene for ULB, bør det grundig vurderes om det er ønskelig å utsette Norges mest verdifulle havområde for en slik sannsynlighet for skade” (SFT 01.10.03:7-8).

Kilder:

Meteorologiske institutt (2006). Notat til Bellona om bølgehøyden i Barentshavet i 2005. Utarbeidet av Klimadivisjonen (GAD/KAI).

NOFO. Regionalt planverk for akuttberedskap, sensitivitet og effekt.

<http://planverk.nofo.no/sensitivitet.htm>

SINTEF (2003) *Utredning av konsekvenser av helårlig petroleumsvirksomhet i området Lofoten – Barentshavet. Temastudie 7-d: Oljevern*

SFT (01.10.03) *Utredning av konsekvenser av helårlig petroleumsvirksomhet i området Lofoten-Barentshavet (ULB). SFTs kommentarer til utredningen.*

St meld nr 14 (2004-2005) *På den sikre siden, sjøsikkerhet og oljevernberedskap*